

Ensemble CANNAMELLA

Programma Reincken Festival - 13 mei 2010 (14 uur) – 40 minuten

De Hereeniging - Deventer

Nele Geerinckx	sopraan
Aline Hopchet	blokfluit, schalmei
Caroline Menuge	viool
Eriko Semba	viola da gamba (bas en diskant)
Dimos De Beun	klavecimbel, reisbeiaard

Blom-Hofken van Cupido

Cupido's plagerijen, Minne-klaghten, Boertighe Lietjens en Speelstukjes ...

Onze voorouders hielden erg veel van liedboekjes met dit soort kleurrijke muziektafereeltjes. Het ensemble Cannamella maakte een keuze uit de boekjes 'Het Brusselschen Blom-Hof Van Cupido' (1641) en 'Het Bevel van Cupido' (1653) en neemt u zo mee naar Antwerpen, Brussel, Amsterdam en Utrecht in de 17de eeuw. Wereldlijke liedekens en gedichten worden afgewisseld met instrumentale werken van John BULL, Nicolaus à KEMPIS, Jacob Van EYCK en Biago MARINI en brengen u terug naar de tijd van Antoon Van Dyck, Pieter Paul Rubens en Rembrandt van Rijn ...

Nicolaus à KEMPIS (ca. 1600-1676)

Symphonia 8 'Den Lustelijcken Mey'

Symphoniae opus 3, M. Phalesius, Antwerpen, 1649

Guilielmus van der BORCHT (1641)

Brandende liefd' hoe quelt ghy my

Brusselschen Blom-Hof van Cupido, 1641

John BULL (ca.1562-1628)

Dutch Dance

Guilielmus van der BORCHT

Slimste boufken die listigh kont door-gaen

Brusselschen Blom-Hof van Cupido, 1641

Clemens non PAPA (ca.1510-ca.1556)

Die voghelkens vrolick ruyten

De lustelijcke Mey

Een Dytsch Musyck Boek, P. Phalesius, Leuven, 1572

Peter PHILIPS? (1560/61-1628)

Den Lustelijcken Mei

MS XIV 714, Minoritenkonvent, Vienna

Jacob VAN EYCK (ca.1590-1657)

De lustelycke Mey

Der Fluyten Lust-Hof, Amsterdam, 1654

Jacob VAN EYCK en I.H. (ca.1590-1657)

Den Nachtegael

Der Fluyten Lust-Hof, Amsterdam, 1654

't Uitnement Kabinet, Amsterdam, ca. 1654

Mr. Jan Pijtters (SWEELINCK) (1562 -1621)

Fantazia

The Leningrad Manuscript, ca. 1650

Guilielmus van der BORCHT

Cupido, Roosen-dief

Blom-Hof van Cupido, Brussel, 1641

Biago MARINI (ca. 1587-1663)

Il Zontino – Balletto a 3

Affetti Musicali, Opera Prima, Venetia, 1617

Albertus Ignatius d' HANINS

Klucht-liedt van de Wijn-suyfers

Het Bevel van Cupido, Brussel, 1653

Nicolaus à KEMPIS

Symphonia supra Ciaconna

Symphoniae, M. Phalesius, Antwerpen, 1644

Ensemble Cannamella

Aline Hopchet
vzw Cannamella

Ridder Van Ranstlei 82
2640 Mortsel
België

0032 3 297 72 02
0032 486 82 20 93

a_hopchet@hotmail.com

Aline Hopchet richtte dit ensemble op in 2004. De naam Cannamella -oud-Italiaans woord voor zoethoutje, maar ook klein rieten fluitje- geeft een mooie samenvatting van dit ensemble met als basis blokfluiten en dubbelrietbladinstrumenten. De bezetting varieert van 2 tot 7 personen. Cannamella bespeelt het minder bekende repertoire uit 16de, 17de en vroege 18de eeuw. Originele programma's, gekruid met frisheid en enthousiasme, voeden de gedrevenheid van de muzikanten.

Cannamella startte met de projecten 'The Vision of Delight' (Ayres en Maskes aan het Engelse hof) en 'Quanto dolce è quell'ardore' (Italiaanse virtuositeit in de barok). Met de programma's 'Blom-hofken van Cupido' en 'Cantiones Natalitiae' worden dan weer de charmes van de 17de eeuwse muziek uit onze contreien belicht. De nieuwste programma's zijn 'La Tortorella' (concerto's, cantates en sonates uit Napels) en 'Strijd in het theater' (Haendellisten en Bononcinisten duelleren). Archiefwerk, contacten met publiek en organisatoren vormen steeds een dankbare inspiratiebron voor nieuwe muzikale avonturen.

Het ensemble werkt nauw samen met J&M en was reeds te gast in festivals en CC zoals: FvVI Mechelen, Klara Festival, Les Midis-Minimes, De Zomer van St-Pieter, Flagey, MIM, Bozar, Festival de l'été Mosan, CC Terdilft, CC Lokeren, Palais des Beaux Arts de Lille (FR), Dag van de Oude Muziek (2009).

Aline Hopchet – artistieke leiding

Aline Hopchet studeerde blokfluit bij Geert Van Gele. In 1997 behaalde ze aan het Lemmensinstituut te Leuven het 'Meesterdiploma blokfluit' bij Bart Spanhove. Vervolgens studeerde zij aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Marion Verbruggen. In 1993 werd ze gegrepen door de microbe van de dubbelrietblad-instrumenten. Ze studeerde aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag bij Ku Ebbinge, waar ze in 2001 haar '1^e fase diploma barokhobo' behaalde. Ze vervolledigde haar studies bij Paul Dombrecht (Koninklijk Conservatorium van Brussel) en behaalde in 2009 haar Masterdiploma barokhobo bij Marcel Ponsele en Benoît Laurent (Conservatoire Royal de Bruxelles).

Gedurende 7 jaar was zij lid en medeoprichtster van het ensemble Zefiro Torna (cd Mermaphilia – Eufoda). Ze nam eveneens deel aan projecten met ensembles zoals Le Concert Spirituel (Hervé Niquet), Elyma (Gabriel Garrido), Oboefollia (Paul Dombrecht), Le Grand Carroussel (Bruxelles 2000), Thésée van Lully olv William Christie. Zij heeft 2 cd-opnames op haar actief met het ensemble Clematis (muziek van Nicolaus à Kempis en Carolus Hacquart).

In 2004 richtte ze haar eigen ensemble CANNAMELLA op. Uit passie voor de flageolet (klein 19de eeuwse blokfluitje) ontstond haar ensemble LES PANTALONS. Vier muzikanten bespelen met humor en virtuositeit de 19de eeuwse bal- en salonmuziek en nemen u mee op ontdekkingsstocht naar typische instrumenten uit die tijd: de flageolet, cornet, viool en tafelpiano.

Aline Hopchet is leerkracht blokfluit aan het 'Institut Supérieur de Musique et de Pédagogie' te Namen (IMEP) en de muziekacademies van Zaventem en Lokeren. Ze is eveneens lid van de educatieve dienst van het Muziekinstrumentenmuseum te Brussel (MIM).

Blom-Hofken van Cupido

Cupido's plagerijen, Minne-klaghten, Boertighe Lietjens en Speelstukjes

We beginnen dit concert met een **symphonia** van **Nicolaus à KEMPIS (ca. 1600-1676)**. Deze was organist aan de Sint-Michiels en Sint-Goedele kathedraal te Brussel. Tussen 1642 en 1649 werden 4 bundels van zijn muziek uitgegeven bij Magdalena Phalesius te Antwerpen. Deze werken kenden zo'n groot succes en werden tot 3 maal toe herdrukt. Zijn symphonia's behoren tot de allereerste sonates uit de Zuiderlijke Nederlanden. Nicolaus à Kempis liet zich inspireren door de nieuwe muziek uit Italië en hield van uiterst wervelende melodiën zoals we kunnen horen in de symphonia gebaseerd op het bekende lied: **Den Lustelijcken Mey**. Het thema verschijnt in lange notenwaarden en wordt omspeeld met uitgeschreven versieringen. Op die manier wilde hij waarschijnlijk de muzikanten uit de Nederlanden inwijden in de techniek van de diminuties (virtuoze versieringskunst) van de Italiaanse avant-gardisten zoals Monteverdi en Marini.

De lustelijcke Mey es nu in sijnen tijt,
Met sijne groene blaren,
U liefelijc aenschouwen,
Ghij die Venus dienaer sijt,
Men mach u niet versaden,
Want bij des meys virtuyt
So menich cleyn voghelken ruyt,
Sijnen sanck es soet om hooren,
Dus willen wij vruecht orboren.

Willem van der BORCHT (1621-1668) behoorde tot de grootste dichters in de 17de eeuw. Hij werd in Brussel geboren, studeerde rechten aan de Leuvense Hogeschool, trouwde in 1641 met Margaretha de Vadder en legde op 18 januari 1648 de eed af als advocaat. Hij was de spil van een geleerde vriendenkring 'De Liefhebbers der Rijmersconste' die zich voornamelijk bezighield met toneel, maar ook onafscheidelijk verbonden is met de poging tot het oprichten van een bestendige schouwburg in Brussel. In 1641 verscheen zijn **Brusselschen Blom-hof van Cupido** bij de 'ghezworen Boek-drucker Guilliam Scheybels, op den Anderlechtschen Steen-wegh'. Deze bundel bevat teksten, gedichten en lietjens zoals deze '**Brandende liefd' hoe quelt ghy my'**.

Brandende liefd' hoe quelt ghy my
Daerick u ghestadigh vry
Om uw' sinnen vast te binnen
Aen de zwacke sinnen mijn:
Om dat ick uws' ghelijck sou zijn.

2. Daer ick versoeck u schetterhoofd
Eens' te hebben gansch verdooft
En uw' willen, uw' verschillen
Even ghedaentigh met de mijn:
Om dat ick uws' ghelijck sou zijn.

3. Daer ick soeck all uw' pijls en boogh
En uw' onghestadigh' oogh
Wat te dwinghen dat ick singhe
Victor, als ghy doet van 't mijn:
Om dat ick uws' ghelijck sou zijn.

4. Brandende liefd' hoe quelt my my
Siet hoe ernstgh dat ick vry
My te gheven om mijn leven
Eens te evenen met het dijn:
Om dat ick uws' ghelijck sou zijn.

John BULL (ca.1562-1628) verliet in 1613 zijn geboorteland, nadat hij was verwickeld geraakt in een schandaal. Hij kreeg eerst onderdak aan het hof van de aartshertogen Albrecht en Isabella waar hij gedurende 1 jaar organist was van de Brusselse hofkapel. Vanaf 1614 onderhield hij contacten met politieke en kerkelijke autoriteiten van Antwerpen. Uiteindelijk werd hij in 1617 aangenomen als vaste organist van de Onze-Lieve-Vrouwekerk (kathedraal) te Antwerpen. Dat John Bull een uitstekend klavierist was, illustreert zijn **Dutch Dance**.

Willem van der BORCHT - Versoeck aen de liefde

Slimste Boufken die listigh kont door-gaen ons hert' en sin,
Ik Bidd' u floufken gaet eens het hert door-kruppen van mijn Goddin.
Ey! gaet aen dat ghy het doch doet bra'en,
Maer wilt my bichten, zijn all uw' schichten, uw' seldsaem lichten wel weerdich !
Want ghy moet, ghy moet, want ghy moet dat steken aen.

2. Als het flickert en dat haer heeft door-straelt de vlamme' uws torts,
Maeckt dat 't blickert deers door haer' bruyne ooghen :
Op dat de korts my ten end' alsoo eens zy bekent
En wilt dan keeren, ick sal uw' eeren, dan gaen vermeeren
Met soentjes van mijn Lief, mijn Lief, van mijn Lief u toe-ghewent.

3. En sal stadigh my gheven om te zijn u als een knecht. En moordadigh,
Eeuwelijck (sonder vreesen) teghen het recht voor uw' eer my stelte wel te weer
Om all de jeugden, tot ongheneughden, verr' buyten deughden te brenghen
En altijdt, altijdt, altijdt te doen groot seer.

Het volgende deel van dit programma staat in het teken van de natuur. **Die voghelkens vrolick ruyten, De lustelijke Mey** brengen ons naar de maand mei met 'sijne groene blaren'. **Cupido, Roosen-dief** vecht tegen de bijtjes. Vogelkens vliegen vrolijk in het rond in het mooie blokfluitstuk van Jacob Van Eyck en de sierlijke diminuties van **Peter Philips**.

Willem van der BORCHT - Cupido, Roosen-dief (gedicht)

In een Roosken, half ontploken, sat een Bieken in-ghedoken,
Die den kleynen Schutter naeckte, en met teere vinghers raeckte,
Maer dus dat hy niet en sagh wat daer in begraven lagh,
Die, soo hy 't van 't steeltjen ruckte, en in sijne palme druckte,
Gaf het Bieken hem een ' pick; dat hy op een' ooghen-blick
Tot sijn gulde Moeder liep, en dus wonder droef'lijck riep:
Moeder, Moeder ick beswijck, helpt ghy niet, ick ben een lijck,
Want siet, my een vinnigh beestjen soo beet, dat van my mijn gheestjen
Wt mijn tere lichaem vliet, een dier dat een Bieken hiet,
(Soo het my een' Boer daer noemde). Spijtigh leckerken, wat roemde,
(Sprack de Moeder) soo een' beet doet aen alsulcken leet?
Peyst dan hoe het pijltjen schendt, dat ghy tot den minnaer sendt.

We verlaten de vrolijke beestjes met een instrumentaal stuk van **Biago Marini**, gevolgd door het 'Klucht-liedt van de Wijn-suypers'. De auteur van dit lied, **Ignatius d' HANINS**, klopte aan bij dezelfde drukker dan Willem van der Borcht. Zo verscheen in 1653 zijn 'Bevel van Cupido'. Een klein boekje, naar eigen zeggen, geschreven op bevel van het kleine minnegodje. Het boekje bestond 'In Dry Deelen, Daer-van het eerste is ghenamt Minne-lietjens, het tweede Herders-ghedichten, ende het derde Kluchten'. In het Klucht-liedt van de Wijn-suypers weerklinken de glazen, zingen en spelen 'dronckaerts' en worden de lotgevallen van een 'Weert en Weerdin' beschreven.

Hoe doet ons het wijntje rasen
Als het steygert naer den top
Van ons' swacke herssen-kop !
God' ! Wat wonder doen de gh'lasen
Alsser twee oft dry dosijn
In het lijf ghesopen zijn.

2. D'een rōdeelt en snurckt van dichten
D'ander sit en leustert toe :
Geen van all'en worter moe
Geen van all'en wilter swichten
Ieder-een vol vreugden leeft
Als hy wel gedroncken heeft.

3. D'een moet vechten D'ander spelen
Met den steen of met de kaert :
Ieder mensch volgt sijnen aert.
Menigh dronckaert schijnt te quelen
Als den Weert of de Weerdin
't Spel hem steken uyt den sin.

4. Menigh'-mael als de Weerdinnen
Heel den dagh en gansch den nacht
Hebben naer hun gelt gewacht
Zijnder nergens schijven binnen
Veel getapt en niet ontfaen
Is dit om te marckt te gaen.

5. 't Is / Vrindin ghy moet ons borghen
't Spel en wou my niet mé
Weest tot morgenvroeg te vré :
'k sal u dan u' gelt besorgen
Eer de klokke twee sal slaen
Hebby dijn' ghelagh ontfaen.

6. Wat sal hier het wijf bedrijven ?
Salse borgen ofte niet ?
't Is een kael-broer diese siet
En 's en soeckt niet veel kijven :
Gaet dan (seght sy) maer brengt gelt
op den tijd by u ghestelt.

7. De twee uren zijn ghekomen
En noch twee-maels twee daer-by'
't Segghen was bedrieghery.
Hy en wort hier niet vernomen
Hy is blijd' te zijn verlost
Sy is droef om haren kost.

8. Het gebeurt naer korte weken
Datter weer een mager luys
(Die gheen oort en heeft in huys)
Van het borgen komt te spreken :
Neen (seght 't wijf) 'k en borgh't niet meer
'k Ben geleert met eenen keer.

9. Hier en baet geen droevigh stenen
Laet my dijnen mantel hier
Voor mijn in-ghedroncken bier :
Gaet dan vry uw' gangen benen.
Soo gheseyt en soo gedaen
Hy moet sonder mantel gaen.

10. Orelof ghy Bacchiknuysen
Die de druyven soo bemindt :
Als gh'u sonder schijven vint
Wacht u dan van sulcken huysen
Daer den mantel blijft te pand :
Anders komdy ooc in schand'.

En tot slot eindigen we dit 17de eeuwse programma met de opzweepende klanken van de Spaans
getinte **Symphonia supra Ciaconna** van **Nicolaus à Kempis** ...

Aline Hopchet